

Par Tukuma novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā

2014. gada martā tika sasaukta SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (turpmāk – Sabiedrība) dalībnieku sapulce, kurā uzdeva Sabiedrībai izstrādāt darbības stratēģiju 2016.-2020. gadam, par vienu no galvenajiem mērķiem izvirzot sadzīves atkritumu apsaimniekošanu. Sabiedrība stratēģijas plāna izstrādē ieguldīja 2 (divus) gadus un tikai 2016. gada 29. jūnijā Tukuma novada Domē (turpmāk – Pašvaldība) pieņēma lēmumu (prot.Nr.9,4.§.) **Par SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra”” vidēja termiņa darbības stratēģijas 2016.-2020. gadam apstiprināšanu.**

Izvērtējot juridiskos un tiesiskos aspektus, Sabiedrība pēc 3 (trīs) gadiem vērsās Pašvaldībā ar vēstuli Nr.17/1-7/71/1-5 **Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu** (reģistrēts Tukuma novada domē ar Nr.2703), kurā **izteica piedāvājumu noslēgt līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novada administratīvajā teritorijā, apliecinot gatavību savā darbībā ievērot normatīvo aktu, izsniegto atļauju un pašvaldības prasības attiecībā uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.** Papildus tam, tika pievienots lēmuma projekts **Par Tukuma novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā** (turpmāk – Lēmumprojekts), kuru izskatīja 2017. gada 23. maija Finanšu komitejā. Iepazīstoties ar Lēmumprojektu, Finanšu komiteja secināja, ka Pašvaldība ir viena no Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldībām, kura vēl nav pieņēmusi lēmumu kapitālsabiedrībai kā vienīgajai pakalpojuma sniedzējai uzlikt par pienākumu veikt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, balstoties uz likuma "Par pašvaldībām" 15. panta pirmās daļas 1. punktu, kas nosaka, *ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tajā skaitā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.*

Problēmas saistībā ar līdzšinējā pakalpojumu sniedzēja nodrošināto pakalpojumu kvalitāti ir vairākkārt apspriestas Tukuma novada pašvaldības darbinieku un deputātu vidū, kā arī Sabiedrības dalībnieku sapulcēs, atzīstot, ka tieši pakalpojuma sniegšanas tiesību nodošana savā īpašumā esošajai kapitālsabiedrībai šajā reģionā ir optimālākais risinājums konstatēto problēmu novēršanai un nākotnē noteikto vides aizsardzības mērķu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā sasniegšanai. Nevaram ignorēt Eiropas Savienības Tiesas 2008. gada 10. aprīļa spriedumu (lietā C-393/06 40. punkts), kurš arī norāda, ka **atkritumu apsaimniekošanas funkcija ir jāpilda pašvaldībai un pašvaldība neizbēgami saglabā noteicošu ietekmi attiecībā uz šīs funkcijas izpildi.**¹

Attiecībā uz maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, jāņem vērā, ka, gadījumā, ja līguma darbības laikā netiks palielinātas ar pakalpojumu sniegšanu saistīto nodokļu likmes, piemēram, dabas resursu nodoklis vai būtiski nepieaugs degvielas izmaksas, Sabiedrība **neplāno maksas par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu palielināšanas** nepieciešamību, tādā veidā nodrošinot pamatotu balansu starp pakalpojuma kvalitāti (t.sk. pieejamību) un maksas par pakalpojumu sniegšanas apmēru. Vienlaikus jāatzīmē, ka **lēmumu par maksas par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu** saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39. pantu pieņem tieši pašvaldība, kas nozīmē, ka pat gadījumā, ja Sabiedrība vēlēties piemērot palielinātu maksu par tās pakalpojumiem, to būs iespējams īstenot, tikai pamatojoties uz pašvaldības domes lēmumu.

¹ Administratīvās apgabaltiesa 2015. gada 19. jūnija spriedums lietā Nr.A420612510 [27]

Nosaukums	Atkritumu apsaimniekošanas maksa 2018. gadam , EUR/m ³
Maksa par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu	1.70
Sabiedrisko pakalpojumu regulatora apstiprinātais tarifs par atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un šķidro atkritumu attīrīšanu notekūdeņu attīrīšanas iekārtās	4.49
Dabas resursu nodoklis	5.53 (35.00) ²
Kopā atkritumu apsaimniekošanas maksimālā maksa	11.72

Kā viens no galvenajiem Sabiedrības pienākumiem **pirms** atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanas Tukuma novada administratīvajā teritorijā **uzsākšanas, obligāts nosacījums ir saskaņot līguma projektu ar Tukuma novada pašvaldību**, kāds tiks slēgts **starp Sabiedrību un atkritumu radītājiem**.

Atbildot uz jautājumu, kāpēc netiek piemērots Publisko iepirkumu likums attiecībā uz pakalpojuma sniedzēja izvēli, paskaidrojam, ka pašvaldībai **nav obligāta pienākuma rīkot publisko iepirkumu**, jo atkritumu apsaimniekošanai **ir vispārējs interešu raksturs**, kas nozīmē, ka atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana pienācīgā kvalitātē ir tieši saistīta ar Valsts pienākumu - **aizsargāt ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu**. Vēlamies atgādināt, ka nepietiekami organizētas atkritumu apsaimniekošanas gadījumā var tikt apdraudētas Satversmes 115. pantā noteiktās cilvēka pamattiesības.

Atgādinām, ka 2001. gada 2. janvārī Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēta Sabiedrība ar mērķi apstrādāt, izvietot (izņemot bīstamos atkritumus) un savākt atkritumus. Sabiedrība 16 gadu laikā ir pierādījusi sevi šajā tirgū, ko pierāda vien tas, ka šodien tā sastāv jau no 9 (deviņiem) dalībniekiem un tas nozīmē, ka Piejūras reģionā veidojas dabiskais monopols, ko tiešā veidā gan sabiedrības interešu īstenošanas nolūkā, gan attiecībā uz pašvaldībām jau šobrīd tā nodrošina noteikto pienākumu atkritumu apsaimniekošanā. Ko tas norāda? Tas norāda to, ka šobrīd darbības rezultātā ir krasi samazinājies to vietu skaits reģionā, kur ir atklāta nelegāla atkritumu izgāšana, ko apliecina Sabiedrības darbības efektivitāte un **tās labvēlīgā ietekme uz vides kvalitāti reģiona teritorijā**. Vēlamies norādīt, ka nepilnīga atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma saņemšanas gadījumā vienā pašvaldībā, atkritumu plūsma gan legāli, gan nelegāli var novirzīties uz blakus pašvaldību teritoriju, tā radot papildus slodzi tās dienestiem. Tādējādi, iedzīvotājiem, sniedzot nepārtrauktu kvalitatīvu pakalpojuma pieejamību visā reģiona teritorijā, **Sabiedrība spētu vēl efektīvāk nodrošināt nepieciešamo vides kvalitātes standartu**.

Atkritumu apsaimniekošanas nozarē sniegtie pakalpojumi atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punktam, ir **atzīstami par stratēģiski svarīgiem pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai**, jo, kvalitatīvi ieviesta atkritumu apsaimniekošanas sistēma ne tikai nodrošina iedzīvotāju vajadzību īstenošanu, bet arī sekmē apkārtējā vides stāvokļa saglabāšanu vai uzlabošanu. **Konkrētajā gadījumā, veiktās investīcijas un izveidotā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēma ir vērtējama kā stratēģiski svarīga ne tikai Pašvaldības kontekstā, bet visā Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģiona līmenī**, jo tieši, pateicoties reģionālai pieejai atkritumu apsaimniekošanas organizēšanā, ir izdevies nodrošināt, ka visi reģiona iedzīvotājiem un komersantiem neatkarīgi no to atrašanās vietas ir iespējams nodrošināt vienādas kvalitātes atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus attiecībā uz sadzīves atkritumu apglabāšanu un atkritumu dalīto vākšanu. Tieši šādas sistēmas attīstīšana ir vitāli nozīmīga Pašvaldībai noteikto mērķu sasniegšanai.

² Maksimālais apmērs, kas tiks precizēts iesniedzot Sabiedrisko pakalpojumu regulatoram atkritumu apglabāšanas tarifa projektu

Atkritumu apsaimniekošanas nozarē sniegto pakalpojumu definēšana par stratēģiski svarīgiem pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai pati par sevi **nerada šķēršļus konkurences veicināšanai šajā nozarē.**

Šeit Jūs varat iepazīties atklāti ar Finanšu komitejā iesniegto Lēmumprojektu, līguma projektu un Sabiedrības 2017. gada 26. maija vēstuli Nr.17/1-7/101/1-4 *Papildus informāciju par sadzīves atkritumu izvešanas tarifu.*